GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 93. Sâmbătă, 26 Aprilie (8 Mai). 1886.

Brașovŭ 25 Aprilie 1886.

Erĭ s'a întrunitŭ érăși Reichsrathulŭ din Viena spre a continua lucrarea sa parlamentară. Afară de gravele cestiunĭ pendente, cum este aceea a reînoirei pactului economicŭ-financiarŭ cu Ungaria, precum și cestiunea reînoirei convenției comerciale cu România, mai este o cestiune de cea mai mare importanță, care preocupă aḑĭ spiritele deputațilorŭ și seniorilorŭ din parlamentulŭ austriacŭ. Ințelegemŭ marea cestiune a limbei, dela a cărei fericită soluțiune depinde nu numai unŭ avantagiu séu desavantagiu trecătorŭ, ci însășĭ pacea interióră și esistența monarchiei.

Scimŭ că nu de multŭ a presentatŭ stânga germană din cameră unŭ proiectŭ de lege pentru regularea cestiunei limbelorŭ în Austria. Camera încă nu s'a pronunțatŭ asupra acestui proiectŭ de lege, eșitŭ din sînulŭ opozițiunei, și étă că acum se ivesce unŭ nou proiectŭ în camera seniorilorŭ (Herrenhaus). Partida centrului din acéstă cameră nu este mulțămită cu definițiunea limbei statului ce o dă proiectulŭ lui Scharschmid și este convinsă pe de altă parte că acestŭ proiectŭ nu va fi sprijinitŭ de majoritate.

Grupulŭ Schwarzenberg-Metternich din camera seniorilorŭ ar voi sĕ mijlocéscă între Slavĭ și Germanĭ și de aceea ei vorŭ sĕ înlocuiéscă în proiectulŭ lorŭ cuvintele „limba statului“ prin numirea: „limbă oficială a oficielorŭ centrale“; c'unŭ cuvĕntŭ în loculŭ limbei statului vorŭ sĕ pună o „limbă mijlocitóre“, credĕndŭ că cu acéstă definițiune se vorŭ împăca și Cehii. Insĕ nu-șĭ vorŭ ajunge scopulŭ. Organulŭ „Politik“ declară că nu cuvintele „limba statului“ suntŭ pe care le combatŭ Cehii, ci idea ce e legată de ele și obiectulŭ de care se tractéză; orĭ cum se va boteza „limba statului“, de se va ḑice limbă oficială séu mijlocitóre, pentru Cehĭ acésta însémnă *germanisațiune* și acesteia i se vorŭ opune ei cu tóte mijlócele.

Este fórte seriósă și principiară opozițiunea ce-o facŭ Cehii încercărilorŭ de a codifica limba germană ca limbă a statului. Și în adevĕrŭ au dreptate de a se teme de consecențele unei asemenea codificărĭ pentru egala lorŭ îndreptățire. Noi cești din partea de dincóce de Leitha a monarchiei amŭ pute sĕ le istorisimŭ multe în acéstă privință.

Conducĕtorulŭ cehŭ Dr. Rieger a rostitŭ Marțĭ înaintea alegĕtorilorŭ sĕĭ unŭ importantŭ discursŭ, în care a desvoltatŭ stările parlamentare din Austria și a marcatŭ viitórea atitudine a Cehilorŭ în parlamentŭ.

Importanța limbei germane nu o négă nimenĭ, ḑise Rieger, ea este limba oficielorŭ centrale și a armatei și este și limba în care se înțelegŭ deputații în parlamentŭ, cu tóte că nu i se póte lua nimĕrui dreptulŭ d'a vorbi acolo în limba sa maternă. Nu se póte cere dela nicĭ unŭ funcționarŭ din oficiele centrale mai înalte ca sĕ cunóscă tóte limbile, limba germană va fi dér și în viitorŭ limba oficielorŭ centrale. Insĕ la o codificare a limbei germane ca limbă a statului Cehii nu vorŭ consĕmți nicĭodată.

Interesante suntŭ și observările ce le-a făcutŭ Rieger cu privire la negociările pentru reînoirea pactului cu Ungaria.

Fără îndoiélă, ḑise Rieger, *aceste negociărĭ se vorŭ trăgăni* din causa opiniunilorŭ divergente și cu privire la interesele generale vorŭ trebui sĕ cedeze multe dorințe speciale ale singuraticilorŭ.

Ce privesce cestiunea băncii, Boemia cu tótă industria ei desvoltată a fostŭ vitregŭ tractată de către banca austro-ungară. Cassele de avansŭ cehice, carĭ s'au înmulțitŭ tare în Boemia și se administréză fórte solidŭ, nu primescŭ creditŭ dela bancă. Acesta este unŭ neajunsŭ ce trebue sĕ se delăture.

„Amŭ cerutŭ“, adauge Rieger, „ca și forma esterióră a bancnotelorŭ sĕ corespundă posițiunei nóstre de dreptŭ în statŭ și de aceea sĕ se însemneze pe aceste bancnote valórea în tóte limbile monarchiei. Negreșitŭ că acésta e mai multŭ o afacere formală, dér în același timpŭ e și o *cestiune de onóre a națiunei cehe.* Ceea ce e dreptŭ pentru unulŭ trebue sĕ fiă dreptŭ și pentru altulŭ, căcĭ și Germanii s'ar plânge décă de pe bancnote s'ar lăsa afară tecstulŭ germanŭ. *Chiar și pe notele lui Kossuth s'a păstratŭ egala îndreptățire*“.

Lupta de egală îndreptățire a Cehilorŭ a devenitŭ în adevĕrŭ o luptă de-o însemnătate mare principiară pentru întréga monarchiă, de aceea nu putemŭ decâtŭ sĕ dorimŭ ca ómenii de statŭ cehĭ sĕ aducă la valóre generală principiulŭ egalei îndreptățirĭ, care până acum a figuratŭ numai pe hărtiă dincolo și dincóce de Leitha.

Naționalitățile din peninsula balcanică.

Amŭ arătatŭ în unŭ numĕrŭ trecutŭ, care este situația din peninsula balcanică. Ar fi îndestulătóre cele ce amŭ scrisŭ în numĕrulŭ din 17 l. c., pentru ca lumea sĕ vĕdă că într'adevĕrŭ pretențiunile Grecilorŭ și ale Bulgarilorŭ, asupra Macedoniei și Albaniei, nu suntŭ de locŭ întemeiate.

Dér pentru că ḑiarele europene s'au îndeletnicitŭ cu acéstă cestiune și fiind-că ele au scrisŭ neadevĕrurĭ în acéstă privință din causă că, necunoscĕndŭ starea lucrurilorŭ din acele părțĭ, au primitŭ ca bune espunerile Grecilorŭ și ale Bulgarilorŭ, mĕ vĕdŭ silitŭ a reîncepe descrierea acestei situațiunĭ, și în specialŭ a rĕspunde afirmărilorŭ ḑiarelorŭ străine și în deosebĭ ḑiarului parisianŭ »Le Temps.«

Neputándŭ proba în altŭ modŭ existența Grecilorŭ în Macedonia și prin urmare neexistența Românilorŭ, o broșură grécă apărută de curândŭ propune următorulŭ calculŭ:

Sĕ se ia numĕrulŭ elevilorŭ ce frecventéză scólele grecescĭ și considerându-se că numĕrulŭ elevilorŭ în raportŭ cu numĕrulŭ cetățenilorŭ este de 5,72 la sută, ḑice acea broșură, că se va afla numĕrulŭ Grecilorŭ din Macedonia. Și dândŭ ca numĕrŭ alŭ scólilorŭ cifra de 840, ér' acela alŭ elevilorŭ de vr'o 44.000 ajungŭ sĕ spună că au peste vr'o 770.000 Grecĭ în Macedonia.

Acestŭ raționamentŭ pare destulŭ de justŭ corespondentului lui »Le Temps«; negreșitŭ că s'ar pute înșela unŭ omŭ dintr'unŭ statŭ liberŭ, căcĭ ar judeca lucrurile astfelŭ cum sĕ petrecŭ în țéra lui, dér unui corespondentŭ, care trebue sĕ fi fostŭ în loculŭ chiar despre care scrie, nu'i póte fi permisŭ sĕ admită acestŭ raționamentŭ când îi este cunoscută situațiunea Albaniei și a Macedoniei.

Că Românĭ suntŭ în Macedonia, e ceva necontestatŭ, și trimitemŭ pe onorabilulŭ corespondentŭ alŭ lui »Le Temps« la cunoscutulŭ istoricŭ Rössler, dușmanŭ alŭ Românilorŭ, și va vadé că elementulŭ românescŭ n'a dispărutŭ din acele părțĭ; geografulŭ Kiepert asemenea afirmă aceste lucrurĭ.

Odată probatŭ că Românĭ suntŭ în Macedonia, rĕmâne sĕ dovedimŭ că ei suntŭ în maioritate, căcĭ odată probatŭ și acestŭ lucru, tóte pretensiunile Grecilorŭ și ale Bulgarilorŭ remânŭ fără nicĭ unŭ sprijinŭ.

Décă ar fi Grecii în mare maioritate în Macedonia, ce i-ar fi împedicatŭ, ca mai alesŭ acum, de când regatulŭ grecŭ este armatŭ cu bine-cuvĕntarea ḑeilorŭ, și amenințătorŭ la fruntariele Turciei, sĕ se fi resculatŭ și sĕ fi cerutŭ unirea cu patria mumă. Și cu atâtŭ mai multŭ cuvĕntŭ avemŭ sĕ spunemŭ acésta, căcĭ e vorba tocmai de Grecĭ, carĭ nu au întru nimicŭ sĕ strige: *Zito o polemos.*

Décă se vorbesce limba grécă, se datoresce numai ideei de creștinismŭ, care luată cu ipocrisiă de Patriarchulŭ grecŭ dela Constantinopole și de toțĭ credincioșii sĕĭ, amețesce spiritulŭ necultŭ alŭ poporului Albaniei și Macedoniei și-lŭ face sĕ nu lupte pe față în contra propagandiștilorŭ Grecĭ, pe care îi crede frațĭ creștinĭ. Limba lorŭ, au ḑisŭ și ḑicŭ ei, este unica în care se póte vorbi lui Dumneḑeu.

Creerulŭ necultŭ alŭ Albanezilorŭ și Macedonenilorŭ nu póte sĕ se ridice până acolo, încâtŭ sĕ judece, décă acelŭ D-ḑeu e grecŭ, séu fără naționalitate. Și astfelŭ îmbrăcațĭ în hainele religiei ei au străbătutŭ în școlele și bisericile Albaniei și Macedoniei, încă de ḑecimĭ de anĭ.

Dér décă încă de ḑecimĭ de anĭ dau autohtonilorŭ carte grecéscă, ce au pututŭ face? Nimicŭ, Românii și Albanesii îșĭ vorbescŭ totŭ limba lorŭ.

Acésta nu este érăși o probă, că ei nu suntŭ nicĭ Grecĭ nicĭ Bulgarĭ? căcĭ în scurgerea atâtorŭ generațiĭ, cum óre n'ar fi uitatŭ ei limba străină neamului lorŭ? Nu credŭ că mai am nevoe sĕ insistŭ asupra acestui punctŭ și trecŭ la o altă pretențiune a Grecilorŭ. Ei ḑicŭ: »Tractatulŭ de Berlinŭ prevede că regulamente speciale vorŭ organisa diferitele provincii ale imperiului otomanŭ, ținĕndŭ sémă de cerințele populațiunilorŭ străine. Decĭ sĕ ni se ție contŭ de pretențiunile nóstre, carĭ suntemŭ în majoritate în aceste părțĭ și sĕ ni se recunóscă oficialŭ limba nóstră în școlĭ, bisericĭ etc.»

Da, așa ar fi, când d-lorŭ ar fi în maioritate, dér în momentulŭ ce este doveditŭ, că nu suntŭ decâtŭ în infimă minoritate, cum rĕmâne cu acéstă pretențiune? Negreșitŭ că atuncĭ când ar fi vorba sĕ se reguleze situația peninsulei balcanice se vorŭ examina de aprópe tóte aceste lucrurĭ, și Europa, prin delegații sĕĭ, va ști sĕ dea făcăruia ce este alŭ sĕu. Ar fi nedreptŭ și păgubitorŭ a se anexa aceste părțĭ Greciei séu Bulgariei. Nedreptŭ, că s'ar distruge drepturile netăgăduite ale lorŭ la independență. Păgubitorŭ, pentru că pacea și liniștea nu ar pute domni în peninsula balcanică.

Deja au începutŭ acele popóră sĕ-șĭ cunóscă interesulŭ și cunoscința originii și a drepturilorŭ lorŭ, cu totulŭ deosebite de ale Slavilorŭ și Grecilorŭ, merge cu pașĭ repeḑĭ, căcĭ suntŭ câțiva anĭ de când au începutŭ a se înființa scolĭ națională, în care se grăbescŭ cu entusiasmŭ fii macedonenĭ sĕ intre spre a lua lumina, atâtŭ de necesară lorŭ. In scurtŭ timpŭ Grecii și Bulgarii se vorŭ convinge că nu mai au ce căuta în acele părțĭ și astfelŭ tóte strigările lorŭ se vorŭ înăbuși, pacea și liniștea va domni în peninsula balcanică.

Europa sĕ ție contŭ de tóte aceste. Autonomia Albaniei și a Macedoniei va fi cea mai înțeléptă mĕsură ce ar pute lua Europa pentru momentŭ. Prin acordarea autonomiei, lucru, care ar fi și conformŭ tratatului de Berlinŭ, în scurtŭ timpŭ Europa se va convinge cine suntŭ locuitorii Albaniei și Macedoniei, și că nicĭ o legătură nu-i légă, fiă de Grecĭ fiă de Bulgarĭ, séu de orĭ care altŭ statŭ din peninsula balcanică.

Prin natura traiului lorŭ și a relațiunilorŭ ce au între ei, și a modului cum populéză aceste părțĭ, ei locuescŭ în modŭ încrucișatŭ. Albanezii și Macedonenii trebue sĕ formeze unŭ singurŭ statŭ.

»Națiunea.«

SCIRILE ḐILEI.

O adunare poporală s'a ținutŭ în *Sigetulŭ Marmației*, în care Otto *Herman* a datŭ prin tărbăcélă pe funcționarii publicĭ dela notarŭ până la ministru, pe membrii comisiunei municipale, pe consilierii corónei ș. a. Elŭ a promisŭ că va erua adevĕrulŭ și a pusŭ în perspectivă întemeiarea unei clase burgeze posesóre. Mulțĭ cetățenĭ i-au predatŭ actele proceselorŭ lorŭ perdute și-lŭ rugară pentru sanarea relelorŭ. Séra i s'a făcutŭ conductŭ cu torțe și i s'a datŭ banchetŭ. Unulŭ din rele e și — afurisitulŭ de »dacoromânismŭ,« care-lŭ duce otova pe Otto.

—x—

Din *Mediașŭ* ni se scrie cu data de 2 Maiu ḑiarului »Sieb. Deutsch Tagbltt:« „Unŭ servitorŭ alŭ reuniunei pușcașilorŭ de aci, Boemŭ de origine, a fostŭ însărcinatŭ înainte de Pascĭ sĕ curețe loculŭ de tragere la semnŭ, și după ce șĭ-a isprăvitŭ lucrulŭ, pentru ca — după cum a ḑisŭ la judecătoriă — sĕ dea pușcașilorŭ unŭ semnŭ, cum că elŭ e acolo, și ca sĕ capete dela unulŭ séu altulŭ vr'unŭ bacșișŭ, a ridicatŭ stégulŭ vĕ-

nătŭ-roșu, care-lŭ avé la îndemână. In ḑiua următóre magistratulŭ fŭ însărcinatŭ sĕ cerceteze afacerea și Sâmbătă în 1 Maiu respectivulŭ fŭ condamnatŭ de judecătoria cercuală de aci la trei ḑile arestŭ și 10 fl. amendă.« — Pentru ce?

—x—

Ni se scrie din *Șinca vechiă* în 2 Maiu n.: In ḑiua de 28 Aprilie n. notarulŭ cercualŭ de aicea, d-lŭ *Iosifŭ Stoica*, mergêndŭ în afacerĭ oficióse în comuna vecină Șinca nouĕ, la reîntórcerea sa acasă, cam pe la órele 7 séra, in apusulŭ sórelui, a fostŭ fără veste atacatŭ în drumŭ de unŭ necunoscutŭ, care, de pe o ridicătură acoperită cu tufe, a trasŭ cu pușca asupra'i. Glonțulŭ a trecutŭ din norocire pe lângă urechia notarului fără ca sĕ-lŭ rănéscă. O tăetură de glonțŭ însĕ a nimeritŭ calulŭ pe care călărea notarulŭ, causându'i o mică rană. Se presupune că atentatulŭ e resultatulŭ unei urĭ vechĭ și neîmpăcate asupra notarului, din partea unorŭ indiviḑĭ, la carĭ nu le-a lungitŭ frêulŭ, precum și din pricina mai multorŭ sute de florinĭ ce-șĭ perduseră urma prin comuna Șinca nouă, sub administrarea unorŭ oficianțĭ comunalĭ, și carĭ sume s'au descoperitŭ acum prin buna procedură a respectivului notarŭ. Tristŭ lucru că-șĭ iau ómenii refugiu la glonțŭ și nu la lege.« V. L. P.

—x—

Partida lucrătorilorŭ din țĕrile ungare a ținutŭ în *Pesta* o adunare generală în afacerea proiectului de lege a glótelorŭ, care s'a transformatŭ într'o manifestațiune pentru dreptulŭ de alegere generalŭ S'a luatŭ o resoluțiune, ca lucrătorii sĕ lupte până ce-șĭ vorŭ ajunge acéstă țintă, pornindŭ din principiulŭ: îndatorirĭ egale, — drepturĭ egale.

—x—

Mercurĭ, 16 curentŭ, *a luatŭ focŭ* palatulŭ, precum și tóte obiectele aflătóre în curte, de pe moșia Criștescĭ din jud. Suceava in România, proprietatea prințului *Gr. M. Sturza*. Cu totŭ concursulŭ energicŭ ce s'a datŭ din partea servitorilorŭ palatului și a sĕtenilorŭ n'a putută scăpa mai nimicŭ de furia elementului distrugĕtorŭ, astfelŭ că păgubele causate se urcă la cifra de aprópe 250,000 francĭ.

—x—

Toțĭ *legătorii cu sîrmă* din Ungaria, carĭ își practică ca ambulanțĭ meseria lorŭ prin *Germania*, au primitŭ ordinulŭ de expulsare pe ḑiua de 1 Iuliu.

—x—

Nagy Sandor, președintele sedriei orfanale din *Făgărașŭ* și marele intrigantŭ contra Românilorŭ, e trasŭ în cercetare disciplinară din causă că într'unŭ recursŭ contra vicișpanului și protonotarului s'a folositŭ de nisce învinuirĭ ce nu le-a putută dovedi.

—x—

Protopresbiterŭ alŭ *Lipovei* s'a alesŭ părintele *Voicu Hamsea* din Fiscutŭ.

—x—

In 29 Aprilie s'a desvĕlitŭ în *Kișinĕu* monumentulŭ Țarului *Alexandru* II. A asistatŭ multă lume. Monumentulŭ servesce de amintire istorică a ḑilei de 12 Aprilie 1877, când s'a cititŭ, în presența împĕratului, manifestulŭ privitorŭ la declararea de rĕsboiu și liberarea Bulgarilorŭ. Monumentulŭ costă 20 mii ruble.

—x—

Deputatulŭ dietalŭ croatŭ Dr. *Tuskan* a fostŭ condamnatŭ de tribunalulŭ din *Agramŭ*, cum se ḑice pentru jurĕmêntŭ falsŭ, la doi anĭ închisóre grea, la perderea gradului de doctorŭ și exercițiului advocaturei, precum și la cheltuelile de judecată. Studenții, carĭ se aflau de fațā au salutatŭ pe Tuskan cu strigărĭ de »Zsivio,« când a părăsitŭ sala.

—x—

In luna Aprilie s'au adresatŭ 10,042 avertismente pentru dare, s'au făcutŭ 3357 secvestrărĭ, s'au escrisŭ 2339 licitațiunĭ, dintre care 37 s'au și esecutatŭ.

De pe valea Someșului mare.

Aprilie 1886.

E timpŭ îndelungatŭ de când on. publicŭ cetitorŭ nu a aflatŭ nimicŭ despre actele și activitatea vestițilorŭ patrioțĭ renegațĭ și kulturegyletiștĭ din ținutulŭ ĕsta. Se póte că vorŭ cugeta, că gerulŭ de munte le va fi înghețatŭ sângele fanaticŭ și le va fi paralisatŭ obiceiulŭ nemernicŭ de a denunța și învrăjbi pe pacînicii locuitorĭ. In adevĕrŭ însĕ ei își continuă opera ticălósă, țintindŭ la totala nimicire națională și materială a sĕrmanilorŭ locuitorĭ românĭ.

Abia suntŭ 3 anĭ de ḑile dela noua organisare administrativă a comitatului și astăḑĭ totulŭ este schimbatŭ la fațā, ér din 8 amploiațĭ românĭ ce erau pe atuncĭ, până astăḑĭ mai vegetéză și se mai clătină ca frunḑa pe apă încă 3, fiindŭ 4 foștĭ canceliștĭ și fostulŭ, în decursŭ de vr'o 20 de anĭ, protonotarŭ ér în urmă esactorŭ, Nic. Bešanŭ, destituițĭ definitivŭ din postŭ și beneficii din simplulŭ motivŭ că fișpanului Banffy-pașa nu i-a convenitŭ a avé amploiațĭ de altă naționalitate, și de aceia pe carĭ nu-i póte folosi după placŭ ca unelte netrebnice, și de aceea i-au înlocuitŭ pe toțĭ cu ómenĭ de ai lui, adunațĭ din tóte părțile.

Asemenea a delăturatŭ și transferatŭ unŭ inginerŭ comitatensŭ sașŭ, ér în timpulŭ mai nou prin marea-i influință a transferatŭ chiar în Secuime inspectorulŭ de scóle Szeremlei Lajos, maghiarŭ, dér omŭ cultŭ și cu prevederĭ sănĕtóse, fațā de care nu se póte plânge nicĭ o naționalitate că o a persecutatŭ séu a făcutŭ presiune și a voitŭ a maghiarisa cu forța, ceea ce numitului pașă nu i-a convenitŭ, și de aceea s'a mântuitŭ de elŭ. Ca următorŭ a d-lui Szeremlei se combină a rĕmâné subinspectorulŭ Dr. Havaşi, renumitulŭ jidanŭ, care a compusŭ în Dees mai în anii trecuțĭ catalogulŭ numelorŭ românescĭ maghiarisate, a tradusŭ pe Gerasim cu Gyárfás, Constantinŭ cu Szilárd, Veronica cu Ferencz etc. Astfelŭ devenindŭ favoritulŭ pașei, ér prin elŭ acum crede că i va succede a maghiarisa totalŭ scólele poporale din comitatŭ, a destitui învĕțătorii și a înființa în tóte comunele scóle comunale și de statŭ maghiare.

In 5 Aprilie a visitatŭ jidanulŭ Dr. H. scólele comunale din acestŭ cercŭ, a esaminatŭ însușĭ copiii ungouresce și n'a fostŭ mulțămitŭ cu nicĭ unŭ învĕțătorŭ, la cei mai mulțĭ le-a promisŭ — și va șĭ ținé cuvêntulŭ— că se va îngriji de dênșii în viitorŭ, îi va forța a fi plugarĭ, căcĭ ca învĕțătorĭ nu 'șĭ cunoscŭ chemarea, nu vorbescŭ perfectŭ limba statului, ér în Rodna ș'a esprimatŭ mirarea, că cum de vorbescŭ copiii de Românĭ din scólă mai bine românesce decâtŭ ungouresce? Poftimŭ tendința, scopulŭ și prospectele ce ni le desfășură fiitorulŭ inspectorŭ de scóle, jidanulŭ Dr. Havasi. Va face și pe aci de sigurŭ încă vre unŭ catalogŭ póte pentru vite, ca prin ele sĕ maghiariseze și délurile, munții și stâncele.

Acestea și alte nenumĕrate le-a îndeplinitŭ înpintenatulŭ pașă în centru, în gremiu, ér în comune următórele: Din înaltu-i ordinŭ este suspendatŭ din oficiu notarulŭ comunalŭ, d-lŭ Pantelimonŭ Lupșai, lui Ilvei marĭ, încă din 1-ma Martie a. c. din simplulŭ motivŭ, că nu scie și nu lucră în limba maghiară, și ca atare nu-lŭ află aptŭ a purta acestŭ oficiu și mai departe. D-lŭ Lupșiai servesce dela desființarea graniței și a îmbrăcatŭ până în presentŭ mai multe oficii și anume a fostŭ în timpŭ de vre-o 15—20 de anĭ adjunctŭ la pretura din Sânt-Georgiu și Rodna, apoi cancelistŭ, ér de 14 anĭ servesce spre mulțămirea poporenilorŭ sĕi și mai marilorŭ sĕi ca notarŭ com. în locu-i natalŭ Ilva mare. La diferite ocasiunĭ a fostŭ recunoscutŭ din partea locurilorŭ competente de celŭ mai bravŭ, activŭ și priceputŭ notarŭ din ținutŭ. Cu totulŭ a servitŭ fără întrerupere 36 de anĭ, șĭ-a jertfitŭ puterile fisice și materiale ca la bĕtrânețe sĕ guste paharulŭ amarŭ, cu care l'a îmbiatŭ și forțatŭ sĕ-lŭ goléscă nemilosulŭ pașă, din motivulŭ numai că până era domnulŭ L. în fruntea comunei șĭ-i cunoscea durerile și remediile nu putea a-șĭ ajunge scopulŭ d-sale în comună și ținutŭ, érŭ nou substitutulŭ Togya Pál póte merge érășĭ în Asia și a îndeplini ce-i place, căcĭ d-lui pre lângă, că e unŭ strĕinŭ de nascere și ținutŭ, nu cunósce relațiunile socialĭ și interesele poporului din comună, nu i scie trebile și necazurile, și ca atare nu-lŭ póte ajuta nicĭ prin sfatŭ nicĭ prin faptă, dér după cum ilŭ arata subscripțiunea numelui (Togya), și portarea D-sale, apoi marea plăcere către limba maghiară, în care 'șĭ conduce protocóle și îndeplinesce nesilitŭ afacerile, apoi necunóscerea bine a limbei materne, — e unŭ fiu rĕtăcitŭ, unŭ membru ce infecteză societatea română și e chiar periculosŭ némului românŭ, din care — durere — s'a născutŭ.

(Va urma).

De ale scólei.

*Cantulŭ,**)

Ce? și cum e a se propune din acestŭ obiectŭ de învĕțĕmêntŭ în scólele nóstre poporale?

(Fine.)

Se trecŭ la materia, ce ar fi a se propune după modesta mea părere.

In anulŭ I. de scólă: Disciplinarea micuțilorŭ și cântarea după putere a silabelorŭ ce se formeză din sunetele, ce prescrie planulŭ lui Petri a propune în clasa I. d. e. ai, ia, oi, ei etc. — Acésta dă destulŭ de lucru învĕțătorului.

In anulŭ alŭ II-lea de scólă: Sĕ se propună cântece ușóre ca acela bine cunoscutŭ cu numele »Rĕndunica,« Textulŭ în Abcdarulŭ lui Petri pag. 86, er' melodia de Vorobchievicĭ. Acestŭ cântecŭ cu privire la textŭ e fórte acomodatŭ pentru copii, — apoi cu respectŭ la melodiă e ușóră și copiiĭ o potŭ cânta fără sforțare, estinḑêndu-se în unŭ singurŭ octavŭ. — Asemenĭ cântece bine potrivite suntŭ și: »Inima română« (pag. 9, colecțiunea de cântece de Ciprianŭ Porumbescu, Viena 1880) și „Călușerulŭ" (Tótă iarna am statŭ.)

In anulŭ alŭ III-lea de scólă: 1. Suntŭ a se propune liturgice, la carĭ însĕ textulŭ trebue sĕ se esplice cu totŭ dea-dinsulŭ. Aicĭ se facŭ cele mai grosolane erorĭ, chiar din partea învĕțătorilorŭ. Am auḑitŭ cântându-se „Treimei cei de o ființă,« în locŭ de: »Treimea," în cântarea: »Pre tine te lăudămŭ,« apoi, „și mai mărită escĭ« în »Cuvinese« de și s'a ḑisŭ »ceea ce escĭ mărită,« apoi la „unulŭ sântŭ« nu sciu ce apendice se cântă, care în privința melodiei mai multŭ sémĕnă cu o cântare de veselie, decâtŭ cu o cântare, care se aduce în onórea Creatorului acestui universŭ ș. a. — Orĭ-ce textŭ are se fiă bine esplicatŭ. Cu privire la melodiile cântărilorŭ liturgice, presintele lasă multŭ de reparatŭ

*) A se vedé nr. 90 și 91.

FOILETONŬ.

Călĕtoria lui Stanley prin Africa centrală.

(Urmare.)

Mtesa spuse, că Stanley este mai tênĕrŭ ca Speke*), dară mai bine îmbrăcatŭ decâtŭ acesta. Stanley era convinsŭ, că cu acestŭ principe va puté sĕ trăiască în bune relațiunĭ.

Speke și ceialalțĭ călĕtorĭ, carĭ făcusĕră cunoscință cu Mtesa, ilŭ descriseseră ca pe unŭ tiranŭ fără inimă, aplicatŭ la omorurile cele mai grozave. In tinerețea sa póte că Mtesa va fi și fostŭ astfelŭ. Schimbarea spre bine avea sĕ o mulțămescă silințelorŭ unuĭ bietŭ musulmanŭ cu numele Muley bin Salim, care l'a inițiatŭ pe dênsulŭ împreună cu poporulŭ sĕu în învĕțăturile Islamuluĭ. In chipulŭ acesta din tiranulŭ de maĭ 'nainte se făcŭ unŭ principe moralŭ, silitorŭ; unŭ principe, care căuta din rĕsputerĭ sĕ ridice și sĕ nobiliteze poporulŭ sĕu.

„In elŭ vĕdŭ eu", ḑice Stanley, „lumina, care va depărta întunereculŭ, în care se află aceste regiunĭ. — La Mtesa vĕḑuĭ maĭ bine de treĭ miĭ soldațĭ pe jumĕtate civilisațĭ. Vĕḑuĭ vre-o sută de căpetenii, carĭ stau cam pe acceașĭ treptă de cultură cu locuitoriĭ din Zanzibar. Eĭ sûntŭ îmbrăcațĭ în vestminte bogate și sûntŭ înarmațĭ întocmaĭ ca aceștia. Am admiratŭ gradulŭ celŭ mare de rĕnduială, la care póte ajunge o astfelŭ de țĕră pe jumĕtate civilisată."

In diminéța ḑileĭ de 7 Aprile împĕratulŭ, însoțitŭ de o armată întrégă de păzitorĭ, pagĭ, stegarĭ, dobașĭ, trâmbițașĭ, capeteniĭ etc., precum și de două sute femeĭ din haremulŭ sĕu, se îndreptă spre țĕrmurele laculuĭ. Când ajunse în dreptulŭ locuințeĭ luĭ Stanley, trimise Mtesa la călĕtorulŭ nostru pe unŭ omŭ alŭ sĕu, ca sĕ'lŭ chieme la dênsulŭ.

Stanley se îmbrăcă cu hainele sale cele maĭ bune, luă cu sine pe doĭ din soțiĭ sĕĭ, cărora le dete câte o pușcă, și merse la țĕrmure. Mtesa ilŭ primi în modulŭ celŭ maĭ prietinescŭ. Elŭ spuse ceva în taină unuĭ pagiu alŭ sĕu, care se depărtă în grabă. Curênd după aceea se iviră dintr'unŭ sînŭ din apropiere patru-ḑecĭ de vase de totŭ bine făcute și de colóre cafeniă deschisă, cu vre-o 1200 ostașĭ. Fiecare din aceste vase îșĭ avea căpitanulŭ sĕu, éră întrégă flotilă sta sub unŭ admiralŭ. Mtesa făcŭ în onórea călĕtoruluĭ nostru o revistă asupra trupelorŭ sale de marină.

Sfêrșindu-se revista, Mtesa porunci unuĭ căpitanŭ, sĕ caute vre-unŭ crocodilŭ séu vre-unŭ hipopotamŭ. După unŭ pătrarŭ de oră căpitanulŭ raportă că la vre-o două sute metri de acolo dórme unŭ crocodilŭ, ceva maĭ micŭ, pe o stâncă.

„Eĭ, Stamli," ḑise domnitorulŭ, voindŭ sĕ cunóscă dibăcia óspeluĭ sĕu, „arată femeilorŭ mele, cum sciu sĕ pusce ómeniĭ albĭ!"

Stanley se pregăti îndată, sĕ dea ascultare acesteĭ provocărĭ. Elŭ merse ceva maĭ aprópe de crocodilŭ, îșĭ luă pușca, o puse la ochĭ, și, ca sĕ nu pățéscă vre-o rușine, îșĭ dete tóte silințele, ca sĕ țintéscă câtŭ maĭ corectŭ. Glonțulŭ pĕtrunse chiar în capulŭ animaluluĭ, care fŭ sdrobitŭ cu desĕvêrșire. In chipulŭ acesta Mtesa și toțĭ ceialalțĭ se întăriră și maĭ multŭ în credința, că albiĭ sûntŭ nisce țintașĭ fórte bunĭ.

Mtesa nu rĕmăse în Usavara decâtŭ numaĭ câte-va ḑile. In 10 Aprile elŭ se întórse la reședința sa obicĭnuită Rubaga. Stanley fŭ invitatŭ sĕ vină și elŭ aicĭ, ceea-ce călĕtorulŭ nostru și făcŭ cu cea maĭ mare plăcere.

„Drumulŭ," istorisesce Stanley, „tocmaĭ fusese îngrijitŭ pentru escursiunea Maiestățiĭ sale. Elŭ era latŭ de optŭ picióre și ducea prin giungle, grădinĭ, pădurĭ și câmpurĭ. Privirea asupra frumóseloru ținuturĭ, asupra délurilorŭ nu tocmaĭ înalte și asupra păcînicului lacŭ, aspectulŭ tamarinḑilorŭ și alŭ copacilorŭ de gummi uriașĭ, pădurile estinse de bananĭ îțĭ umpleau sufletulŭ

*) John Hanning Speke (rostesce: Spik) a fostŭ unŭ călĕtorŭ vestitŭ englesŭ. Elŭ a descoperitŭ maĭ ântâiu (31 Iulie 1858) lacuIŭ Victoria. † 1864.

viitorului. Unŭ învĕţătorŭ cântă în o formă, altulŭ în alta; unii cântă mai lungŭ alţii, mai scurtŭ una şi aceiaşĭ cântare.

Cu copiii e a se cânta simplu, naturalŭ şi frumosŭ. In esecutarea cântuurilorŭ liturgice multe erorĭ se ivescă. Ce e fórte uşorŭ pentru învĕţătorŭ, e fórte greu pentru scolarŭ — bine sĕ cugetămŭ! Sĕ se esecute cântările liturgice linŭ şi sĕ se observe pietatea ce trebue păstrată. Nu însĕ sĕ se urască omulŭ lângă unŭ singurŭ „Aminŭ.“

Se póte folosi manualulŭ »Divina liturgică“ de M. Serbanŭ, Pesta 1871, cu bunŭ succesŭ. Intre cânturile liturgice se póte adauge şi câte o cântare de veseliă, horă şi altele.

In anulŭ IV-lea de scólă suntŭ a se preda imnurile, de pildă: Imnulŭ poporalŭ, de Andreiu Mureşianu, melodia cunoscută de totŭ Românulŭ cu carte. (E compusă de Haydn.) Orĭ ce imnŭ esprimă óre-care reverinţă; aşa trebue decĭ şi cântată melodia, încâtŭ acea reverinţă sĕ se observe şi'n melodiă. Imnurile bine cântate se deosibescŭ in tactŭ de cântările liturgice.

După acésta sĕ se cânte Marşurĭ, de carĭ suntŭ destule cunoscute pe la noi din audŭ. Marşurile se cântă bine, atuncĭ, când póte omulŭ merge după ele in tactŭ cătănescŭ; ele se cântă în tactulŭ celŭ mai precipitatŭ.

In anulŭ alŭ V-lea de scólă suntŭ a se lua melodii mai seriόse naţionale, de pildă: „Unŭ Rĕsunetŭ,« asemenea cunoscutŭ şi după textŭ şi după melodiă. Textulŭ trebue sĕ-lŭ cuprindă copilulŭ; apoi alte cânturĭ frumóse.

In anulŭ alŭ VI-lea de scólă, cum şi în şcóla de repetiţiă se reasumézǎ materia propusă, apoi cu copiiĭ mai dotaţĭ cu voce bună, sĕ cânte glasurile. Se póte pretinde dela orĭ şi care învĕţătorŭ, ca sĕ cânte orĭce melodiă cum se cade. Orĭ-care învĕţătorŭ presupunŭ că are atâta cunoscinţă, câtŭ la cetirea unei poesii sĕ observe, că ce e cutare poesiă, este: horă, marşŭ, imnŭ, orĭ elegiă? In spiritulŭ tecstului va cânta şi melodia.

Am vorbitŭ astfelŭ despre cantŭ, arătândŭ modulŭ propunerei şi indicândŭ materia ce are sĕ se propună, căcĭ sunt convinsŭ, că fórte mulţĭ dintre colegii învĕţătorĭ nu s'au bucuratŭ de a studia prin institute, unde cantulŭ e şi a fostŭ obiectŭ obligatŭ pentru fiecare preparandŭ. A vorbi în terminii technicĭ am aflatŭ la acestŭ locŭ necorespundĕtorŭ, căcĭ voiescŭ se fiu înţelesŭ de toţĭ.

Décă vomŭ urma acestorŭ indegetărĭ vomŭ satisface cerinţelorŭ pentru presentŭ, câtŭ pentru viitorŭ e o condiţiune neapĕratŭ de lipsă pentru fiă-care învĕţătorŭ, ca acela sĕ-şĭ câştige cunoscinţele musicei întru atâta, câtŭ sĕ pótă ceti fluentŭ orĭ ce piesă, ce s'ar putea propune în scóla poporală.

E timpulŭ ca şi noi sĕ ne bucurămŭ de abundanţa şi frumseţa cântecelorŭ nóstre, ce însĕ numai prin cunóscerea musicei putemŭ ajunge. Nu putemŭ rĕmâné noi totŭ pe lângă „Invĕţândŭ la carte sĕ vĕ spunŭ ce am socotitŭ etc.«

Ar fi de doritŭ, ca în viitorŭ institutele de teologĭ şi preparandĭ sĕ îmbrăţişeze musica cu o căldură asemenea altorŭ naţiunĭ. Ar fi de doritŭ, ca în viitorŭ nicĭ unŭ teologŭ şi nicĭ unŭ preparandŭ sĕ nu capete absolutorŭ fără obţinerea esamenului din musică. Ar fi de doritŭ că chiar reuniunile învĕţătorescĭ, carĭ simţescŭ mai afundŭ necesitatea cunoscinţelorŭ musicale, sĕ facă paşii necesarĭ la autorităţile competinte, ca celŭ puţinŭ de aicĭ înainte sĕ iasă preoţĭ şi învĕţătorĭ deplinŭ cualificaţĭ. Aceia vorŭ sci apoi, că ce şi cum e a se propune cantulŭ în scólele nóstre poporalĭ.

Cu privire la cantulŭ ce se practisézǎ astădĭ, décă este ca învĕţătorii, carĭ n'au cunoscinţe musicale sĕ nu fiă siliţĭ, orĭ a rĕmâné cu unŭ cântecŭ, douĕ învĕţate în tinereţe, orĭ a mai învĕţa melodii greşite şi necorĕspundĕtóre de pe la gendarmĭ etc. sĕ se concheme învĕţătorimea întregului districtŭ baremŭ la 2 anĭ în unŭ centru, unde sĕ ţină cursŭ anumitŭ de cantŭ, când s'ar puté face învĕţătorii cunoscuţĭ cu piesele cele mai frumose prin cei cunoscĕtorĭ în ale musicei.

Sperezŭ, că ale mele modeste observărĭ vorŭ contribui câtŭ de puţinŭ, ca de acum înainte învĕţătorimea sĕ se ocupe cu mai mare seriositate de cantŭ.

Iuliu Popŭ,
învĕţătorŭ calificatŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

ATENA, 7 Maiu. — *Comandantulŭ trupelorŭ grecescĭ din Tesalia, generalulŭ Sapunzakis, raportézǎ că Turcii facŭ marĭ concentrărĭ de trupe pe tótă linia dela graniţă.*

Sapunzakis în urma acésta a datŭ ordinŭ, ca **trupele grecescĭ cantonate la Volo şi Velestino sĕ mérgă în marşŭ grabnicŭ la Larissa.**

Fóia oficială publică de sérǎ decretulŭ prin care **garnisóna Atenei se avisézǎ sĕ plece în marşŭ forţatŭ în Tesalia.**

S'a împrăştiatŭ sgomotulŭ, că **ambasadorulŭ turcescŭ** din Atena **va înmâna unŭ ultimatŭ, şi apoi va părăsi Atena.**

DIVERSE.

O scenă tragi-comică în teatru. — In teatrulŭ din Richmind publiculŭ a fostŭ cuprinsŭ deunădile de o spaimă panică, ca cum ar fi isbucnitŭ unŭ focŭ mare; şi totuşĭ causa era prea inocentă şi nepericulósă. Era tocmai în momentulŭ unei declaraţiunĭ de amorŭ pe scenă; tenorulŭ primŭ asigura pe primadona adorată, în tonurile cele mai înalte, că nicĭ mórtea nicĭ iadulŭ nu-lŭ potŭ isgoni de lângă amanta sa, când de odată apare *Fatum* în forma unui cloţanŭ (şobolanŭ) mare, care sĕ aruncă asupra amanţilorŭ. Primadona leşină — lucru firescŭ, — tenorulŭ uită tóte jurămintele de amorŭ şi în locŭ d'a trage spada, apucă fuga. Cloţanulŭ totŭ aşa de speriatŭ ca tenorulŭ, sare de pe scenă în orchestru tocmai în póla celui care bătea toba cea mare. Acesta dă ca unŭ nebunŭ cu ciocanulŭ tobei împrejurulŭ sĕu, şi cloţanulŭ fuge printre piciórele musicanţilorŭ celorlalţĭ. Aceştia aruncară instrumentele şi se suiră în picióre pe scaune, pe când turburătorulŭ cloţanŭ sare în parchetŭ între — dame. Zăpăceala ce urmă nu sĕ póte descrie. O parte din publicŭ sĕ prăpădea de rîsŭ, ceealaltă de plânsŭ; acele dame, care nu leşinară, îşĭ strinseră hainele pe lângă corpŭ şi sĕ suiră pe scaune. Spre necinstea domnilorŭ treauie sĕ spunemŭ, că ei s'au purtatŭ ca ómenĭ cu curagiu. Mai mulţĭ dintre ei fugiră. Spaima luă astfelŭ de dimensiune, că deschiderea uşilorŭ pentru casurĭ de periculŭ deveni necesară. Unulŭ din oficerii presenţĭ trase în fine spada şi omorî pe pricinuitorulŭ acestei turburărĭ.

Ar fi fostŭ atâtŭ de frumosŭ! — In o scólă de fete dintr'unŭ orăşelŭ li sé dĕdŭ elevilorŭ de către profesorulŭ de gramatică o lucrare în scrisŭ despre versulŭ, care se aude acuma aşa desŭ: „Ar fi fostŭ, deu, atâtŭ de frumosŭ, — dér n'a putut sĕ fiă!“ O elevă mică ca lucrare îşĭ povestì visulŭ celŭ din urmă, pe care'lŭ avuse cu tótă naivitatea şi sinceritatea. Eată'lŭ: „De curêndŭ a visatŭ, că profesorulŭ de gramatică a alunecatŭ pe ghiaţă şi şĭ-a scrintitŭ piciorulŭ, aşa încâtŭ fu nevoitŭ sĕ zacă în patŭ. Elevele erau dispensate de órele de gramatică şi de temele acestea atâtŭ de urîciόse pentru ele. Dér, când venì fata diminéţa la scólă, étă că profesorulŭ şedea deplinŭ sănĕtosŭ pe catedră. Ar fi fostŭ, dĕu, atâtŭ de frumosŭ,— dér n'a putut sĕ fiă!» Cu aceste cuvinte încheià fata lucrarea sa.

Ce este cultura? — Fóia umoristică „Figaro“ din Viena aduce următorulŭ dialogŭ între doi Bosniacĭ: »Brate, ce este cultura?« — „Ce sĕ fiă? O stare de suportatŭ; décă nu porţĭ armă'n spate pentru cei ce pórtă darea'n spate, porţĭ darea'n spate, pentru cei ce pórtă arma'n spate.«

LOGODNĂ. — D-lŭ Iónŭ I. Maximilianŭ, învĕţătorŭ în Stupinĭ, s'a logoditŭ cu d-şóra Valeria Soiu' fiica părintelui Soiu din Turcheşŭ.

Bibliografiă.

Subscrisulŭ are onóre a aduce la cunoscinţa onor. publicŭ cetitorŭ, cum-că din opulŭ: „Istoria revelaţiunei divine« esemplare întregĭ numai vr'o 20 se află, ér broşure singuratice afară de I-a şi a II-a se află la subscrisulŭ cu 50 cr. esemplarulŭ. Décă doritorii de-a avea completŭ acestŭ opŭ teologicŭ sĕ se adreseze la subscrisulŭ pentru broşurele, carĭ le lipsescŭ. Opulŭ întregŭ 4 fl. 50 cr.

Totŭ la subscrisulŭ se află: „Predice pop. pe Duminecĭ« tom. I. cu 1 fl., alŭ II-lea totŭ pe Duminecĭ ér' cu 1 fl., alŭ cărorŭ venitŭ e distinatŭ pentru fondulŭ scolasticŭ tractualŭ.

Cluşiu, în Maiu 1886. *Gavrilŭ Popŭ,* protopopŭ.

Meseriaşulŭ românŭ, foiă pentru învĕţătură şi petrecere, alcătuită mai vertosŭ pentru meseriaşĭ; apare în Braşovŭ la 1 şi 15 a fiecărei lunĭ. Editorŭ şi Redactorŭ: pr. *Bartolomeiu Baiulescu,* preşedintele reuniunei pentru sprijinirea meseriaşilorŭ românĭ în Braşovŭ. (Têrgulŭ grâului Nr. 558). Preţulŭ abonam.: pe anŭ 1 fl. 20 cr., pe $^1/_2$ anŭ 60 cr.; pentru România 4 fr. Nr. 5, dela 15 Aprilie v., are următorulŭ sumarŭ: „Christosŭ a înviatŭ!« (însĕmnătatea sf. Invierĭ). — Legea pentru meserii din 1884 (urmare). — Din higiena lucrătorului. — Industria mare şi industria mică. — Câteva instrucţiunĭ la meseria templăriei. — Ajutóre pentru reuniunea meseriaşilorŭ rom. din Braşovŭ. — Consemnarea meseriaşilorŭ abonaţĭ la acéstă foiă. — Nenea Petrache croitorulŭ. (Povestire). — Dorulŭ recrutului (poesii poporale din Ţera Oltului). — Din învĕţăturile lui Cilibi Moisi. — Din traista cu minciunile. — Multe şi mărunte. — Felurite pentru meseriaşĭ.

Foişóra pentru rĕspândirea cunoscinţelorŭ folositóre şi a iubirei de carte; apare în Sibiiu de 2 orĭ pe lună. Proprietarŭ, editorŭ şi redactorŭ resp.: *Gr. Sima alŭ lui Iónŭ.* — Colaboratorŭ-primarŭ *I. Popŭ Reteganulŭ.* Totŭ ce privesce Redacţia sĕ se adreseze: Redacţiei »Foişórei« în Abrudŭ (Abrudbánya). Abonamintele se trimitŭ: administraţiei „Foişórei“ (W. Kafft) în Sibiiu şi costă pe unŭ anŭ 4 fl., pe $^1/_2$ anŭ 2 fl.; pentru străinătate 14 francĭ. — Nr. 7 dela 15 Aprilie cuprinde: Bunica. — O fată amăgită (baladă din poporŭ). — Materialŭ pentru limbă (urmare). — Credinţele şi obiceele nóstre poporale. — Poesii. — Flóre frumósă şi flóre urîtă (poveste). — Despre legĭ şi judecăţĭ (urmare). — Cântece poporale. — Notiţe folositóre. — Glume de prin lume. — Rĕspunsurĭ. — Intrebărĭ. — Felurimĭ. — Bibliografiă. — Ghiciturĭ. — Posta Red.

Rectificare. In nr. de erĭ alŭ fóiei nóstre, la datulŭ scirilorŭ telegrafice, în locŭ de Aprilie, pretutindenea sĕ se citéscă: Maiu

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu**

---

de veseliă. Aci ne urcamŭ pe vêrfulŭ unorŭ verdĭ coline, de unde aveamŭ priveliştele cele maĭ încântătóre, aci ne scoboramŭ în văĭ tăinuite, séu ne cufundamŭ în sînulŭ codrilorŭ uriaşĭ.

Din distanţă în distanţă se vedeau şerpuindŭ pĕrae cu apă limpede ca lacrima. Foile arborilorŭ erau de o verdéţă încântătóre, ceriulŭ părea maĭ azuriu decâtŭ de obiceiu, éră căldura, deşi destulŭ de mare, era domolită de curentulŭ de aerŭ, ce venia de către munţĭ, precum şi de umbra frundisuluĭ de pe marginea drumuluĭ.“

După o cale de treĭ ore — era tocmaĭ la unu după amiadĭ — zărì Stanley şi cu soţiĭ sĕi, de pe vêrfulŭ unuĭ délŭ înaltŭ, capitala, care era alcătuită dintr'o mare mulţime de colibĭ de formă rotundă. In mijloculŭ acestora se ridica o clădire uriaşă în tocmaĭ ca o şură. Era „palatulŭ“ împĕratului. „Oraşulŭ“ era încunjuratŭ cu unŭ gardŭ de trestiă şi avea maĭ multe întrărĭ. Privirea de susŭ, de pe délŭ, era de totŭ frumósă.

Pe când Stanley admira posiţia capitaleĭ, despre care e vorba, iată că venì unŭ pagiu alŭ luĭ Mtesa, care îngenunchiândŭ înaintea luĭ, îĭ împărtăşì, că stăpânulŭ seu l'a trimisŭ, sĕ-ĭ arĕte locuinţa, ce-ĭ era destinată. Acéstă locuinţă se afla în mijloculŭ uneĭ grădinĭ de pisangĭ şi avea forma unuĭ cortŭ. Privirea dintr'ênsa era destulŭ de frumósă, şi, deşi avea în lungime numaĭ şese metri, totuşĭ era destulŭ de încăpĕtóre. Nu departe de locuinţa luĭ Stanley erau cele treĭ colibĭ destinate pentru ómeniĭ sĕĭ. Intr'unŭ colţŭ alŭ grădineĭ, ce o împrejmuia, se afla unŭ grajdiu pentru boĭ şi capre.

In acéstă „vilă“ a sa şi în societatea bunilorŭ Vaganda şi a marinimosuluĭ lorŭ principe Stanley se simţea de totŭ bine. Numaĭ grija.... de sórtea soţilorŭ sĕĭ lăsaţĭ în Usukuma îĭ turbura din când în când ciasurile vesele petrecute la curtea luĭ Mtesa.

Nu multŭ după sosire călĕtorulŭ nostru fù chiematŭ la palatulŭ împĕrătescŭ. Inainte de a ajunge la locuinţa făcută din trestiă şi paie, elŭ trebuì sĕ trécă prin maĭ multe curţĭ. „Palatulŭ“ este înaltŭ şi spaţiosŭ, elŭ are odăĭ din destulŭ pentru femeile luĭ Mtesa şi pentru garda sa. Curţile sûntŭ asemenea marĭ şi curate.

Stanley avù ocasiune a convenì încă de multe orĭ cu puterniculŭ domnitorŭ. La aceste întâlnirĭ elŭ aduse vorba de repeţite orĭ despre învĕţăturile creştinescĭ, şi căutà a îndupleca pe Mtesa sĕ priméscă aceste învĕţăturĭ. Elŭ îĭ descrise pe scurtŭ viaţa Mântuitorului Cristosŭ, care a pătimitŭ pentru întréga omenire, fără deosebire de Albĭ séu de Negriĭ. Iĭ arĕtà diferinţa între învĕţăturile luĭ Cristosŭ şi ale luĭ Mohamedŭ, şi-ĭ traduse cele dece poruncĭ. Mtesa şi căpeteniile din jurulŭ sĕu ascultau cu cea maĭ mare băgare de sémă. Cu toţiĭ se bucurau, că au avutŭ prilejŭ de a audí aceste frumóse învĕţăturĭ.

Intr'una din dile îĭ împărtăşì împĕratulŭ luĭ Stanley, că a doua di va sosí la curtea sa unŭ altŭ Albŭ.

„Albŭ ca mine, séu Turcŭ?«, întrebà Stanley plinŭ de mirare.

„Albŭ ca tine!“ rĕspunse Mtesa.

„Nu, acésta este cu neputinţă!“ esclamà călĕtorulŭ nostru.

„Veĭ vedé!“ adause împĕratulŭ. „Vine din Masr (Cairo).“

„Minunatŭ!“ dise Stanley. „De cum-va va fi vre-unŭ Albŭ ca mine, sĕ sciĭ, că o sĕ maĭ rĕmânŭ la tine încă vre-o patru, cincĭ dile.“

Se făcură în grabă pregătirĭ pentru primirea celuĭ aşteptatŭ. La aceste primirĭ Stanley fù întrebatŭ de sfatŭ de repeţite orĭ,

„Aşédă'ţĭ trupele în liniă în curtea palatuluĭ,“ îlŭ sfătuì elŭ pe Mtesa; „poruncesce-le sĕ presenteze armele, şi îndată ce va fi întratŭ óspele în curte, sĕ încépă tobele a bate şi surlele a suna.“

(Va urma.)

Cursulŭ la bursa de Viena

din 6 Maiŭ st. n. 1886.

Rentă de aurŭ 4%	103.95
Rentă de hârtiă 5%	95.20
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	152.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	100.10
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	127 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	117.25
Bonurĭ rurale ungare	105.20
Bonurĭ cu cl. de sortare	105.20
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	105.20
Bonurĭ cu cl. de sortare	105.20
Bonurĭ rurale transilvane	105 20
Bonurĭ croato-slavone	105.20
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	118.75
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	124.50
Renta de hârtiă austriacă	85.40
Renta de arg. austr.	85.45
Renta de aurŭ austr.	114.55
Losurile din 1860	139 —
Acțiunile băncei austro-ungare	878.—
Act. băncei de creditŭ ung.	293.25
Act. băncei de creditŭ austr.	288.50
Argintulŭ —.— Galbini împărătescĭ	5.94
Napoleon-d'orĭ	10.03
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.82
Londra 10 Livres sterlinge	126.25

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 21 Aprilie st. v. 1886.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	90½	91½
Renta rom. amort. (5%)	94¼	94½
» convert. (6%)	89¼	89½
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	32—	33½
Credit fonc. rural (7%)	103—	103—
» „ „ (5%)	86—	87—
» » urban (7%)	99—	100—
» » » (6%)	91—	92—
» » » (5%)	81½	82½
Banca națională a României 500 Lei	1030	1040
Ac. de asig. Dacia-Rom.	285	290
« » » Națională	235	240
Aurŭ contra bilete de bancă	14 —	15—
Bancnote austriace contra aurŭ	2.01—	2.02

Cursulu pieței Brașovŭ

din 7 Maiŭ st. n. 1886.

Bancnote românescĭ	Cump.	8 69	Vênd.	8.70
Argint românesc	»	8.60	»	8.65
Napoleon-d'orĭ	»	9.99	»	10.03
Lire turcescĭ	»	11.20	»	11.28
Imperialĭ	»	10.20	»	10.30
Galbenĭ	»	5.88	»	5.93
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.—	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	122.½	»	123.½
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Abonamente la Gazeta Transilvaniei

se potŭ face cu începerea dela 1 și 15 ale fiecărei lunĭ, mai ușorŭ prin mandate postale.

Adresele ne rugămŭ a ni se trimite esactŭ arătându-se și posta ultimă.

PREȚULŬ ABONAMENTULUI ESTE:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei lunĭ . . . . 3 fl. —
„ șése lunĭ . . . . 6 fl. —
„ unŭ anŭ . . . . 12 fl. —

Pentru România și străinătate.

pe trei lunĭ . . . . 10 francĭ
„ șése lunĭ . . . . 20 „
„ unŭ anŭ . . . . 40 „

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	—	7.45	—
Predealŭ	—	—	12.50	—
	—	—	1.09	—
Timișŭ	—	—	1.40	—
Brașovŭ	—	—	2.27	—
	6.22	—	2.55	—
Feldióra	7.01	—	3.38	—
Apatia	7.33	—	4.17	—
Agostonfalva	8.01	—	4.47	—
Homorodŭ	8.45	—	5.42	—
Hașfaleu	10.10	—	7.37	—
Sighișóra	10.29	—	8.01	—
	10.39	—	8.21	—
Elisabetopole	11.19	—	9.05	—
Mediașŭ	11.54	—	9 43	—
Copsa mică	12.12	—	10.02 10.30	—
Micăsasa	12.56	—	10.50	—
Blașiu	1.30	—	11.29	—
Crăciunelŭ	1.45	—	11.47	—
Teiușŭ	2.11	—	11.35	—
Aiudŭ	2.55	—	1.04	—
Vințulŭ de susŭ	3.17	—	1.30	—
Uióra	3.24	—	1.39	—
Cucerdea	3.31	—	2.07	—
Ghirisŭ	4.09	—	3 08	—
Apahida	5.36	—	5.08	—
Clușiu	5.56	—	5 35	—
	6.08	—	—	8.00
Nedeșdu	6.29	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirișŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	—	—	11.04
Ciucia	8.28	—	—	12.17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	—	—	2.05
Mező-Telegd	10 01	—	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare	10.37	—	—	4.06
	10.51	—	10.37	—
P. Ladány	12.37	—	1.45	—
Szolnok	2.58	—	5.34	8.22
Buda-pesta	6.00	—	10.05	10.30
Viena	6.35	—	10.50	—
	3.00	—	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	—	—	—	—
Budapesta	6.47	—	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	—	7.29	9.11	11.40
P. Ladány	1.44	—	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	—	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mező-Telegd	—	—	10.28	2.34	—
Rév	—	—	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.43	4.01	—
Ciucia	—	—	1.31	4.26	—
Huiedin	—	—	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriș	—	—	4.00	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeșdu	—	—	4.36	6.24	—
Clușiu	—	—	5.05	6.43	—
	12.05	—	—	7.03	—
Apahida	12.31	—	—	7.26	—
Ghiris	2.16	—	—	8.51	—
Cucerdea	3.12	—	—	9.31	—
	3.32	—	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vințulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	—	—	10.24	—
Teiușŭ	4.50	—	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	—
Blașŭ	6.02	—	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copșa mic.	7.00	—	—	12.36	—
Mediașŭ	—	—	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	—	—	1.56	6.40
Sigișóra	—	—	—	2.34	7.20
Hașfaleu	—	—	—	3.02	8.01
Homorod	—	—	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	—	—	5.30	11.02
Apatia	—	—	—	6.03	11.37
Feldióra	—	—	—	6.35	12.14
Brașovŭ	—	—	—	7.14	1.09
	—	—	—	—	1.50
Timișŭ	—	—	—	—	2.48
Predealŭ	—	—	—	—	3.23
	—	—	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	—	—	—	9.40

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiușŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vințulŭ de josŭ	12.20.	—	4.53
Șibotŭ	12.52	—	5.19
Orăștia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2.35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3.50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborșin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6.14	10.23
Paulișŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovațŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok	2.39	12.00	4 53
	3.16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8.00
Szolnok	11.02	3.44	11.40
	11.12	4.02	12.00
Aradŭ	3.37	7.53	5.25
Glogovațŭ	4.13	—	6.19
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulișŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bĕrzova	5.57	—	8.10
Soborșin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăștiă	10.10	—	12.24
Șibotŭ	10.43	—	12.53
Vințulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiușŭ	12.05	—	2.24

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2.18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9.25
Merczifalva	7.56	2.53	9.36
Timișóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) Petroșenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.00
Hațegŭ	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Banița	10.11	3.35	6.07
Petroșenĭ	10.43	4.04	6.39

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradulŭ nou	7.40	2.54	7.24
Aradŭ	7.50	3.10	7.40

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroșenĭ	6.49	9.33	5.28
Banița	7.27	10.14	6.08
Crivadia	8.06	10.54	6.45
Pui	8.50	11.37	7.35
Hațegŭ	9.31	12.17	8 02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1,35	9.15

Tipografia *ALEXI* Brașovŭ.